

**Biblioteca de Catalunya
Secció de Manuscrits**

**FONS AGUSTÍ CALVET (GAZIEL)
ÀLBUM DE FOTOGRAFIES I DOCUMENTS**

Barcelona

2016

LIMINARS

Navegació i consultes

[Control]+[clic botó esquerre del ratolí]

Es la manera d'activar els enllaços inclosos en el text.

[Control]+[f]

Obre una finestra per a formular lliurement una consulta en el cos del text.

Sumari digital

Enllaços

[\[LIMINAR\]](#) Pàgina liminar.

[\[ALBUM\]](#)

 [\[Catàleg.bnc.cat\]](#)

[\[SUMARI\]](#) Pàgina de sumari

Descripció al catàleg de la biblioteca

Abreviatures i símbols

[?] Text il·legible

? Lectura insegura

Bibl. Bibliografia

Ca. Aproximadament
(de *circa*)

doc. document/s

ms. Manuscrit/s

r. recto

v. verso

Historial

2016 (abril): Edició separada.

Reprodueix el material aparegut primer en la segona versió de l'inventari.

Crèdits

Catàleg de la Biblioteca de Catalunya: [Fons Agustí Calvet i Pascual](#) i 41 fitxes analítiques.

SUMARI

1. El jove Gaziell.	4
2-7 Trobada amb Narcís Oller a Puigcerdà.....	5
8 Retrat de 1924	11
9 Retrat de Louise Bernard Larrey, senyora d'Agustí Calvet.	12
10 Retrat de la biblioteca	13
11-13 "Gaziell. Artículos I"	14
14 Retrat de 1934	16
15 Lluisa Calvet i Bernard en pintura de Joaquim Sunyer. 1935.....	17
16 El pintor Joaquim Sunyer i l'escriptor Gaziell.....	18
17-18 Retrat de 1939.....	19
19-24 Dues fotografies d'Olga Sacharoff	20
25 "Esboç d'un serpent"	23
26 Gaziell i la seva filla Lluisa.....	24
27 A casa de Pere Sacrest	25
28 Excursió al castell de Tona	26
29 Jurat del I premi Sant Jordi	27
30-31 Rafael Patxot i Jubert.....	28
32 Retrat de Sant Feliu de Guíxols	30
33 Josep Pla i Gaziell a Pals	31
34 Capvespre vora el mar.....	32
35 Retrat de senectut.	33

Les citacions han estat extretes del llibre [Gaziell, Obres completes](#).

DIGITALS DE FOTOGRAFIES I DOCUMENTS

1.

El jove Gaziel. [1914]

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/5

[Miquel dels Sants] *Oliver tancà de sobte el quadern, fent sonar les seves cobertes xarolades, i em digué amb gran vehemència:*

--Ja en tinc prou: això és magnífic. És un dels testimonis més vius que segurament quedaran d'aquestes hores terribles. Només cal posar-ho en net – traient-ne tot el que sobra. Vagi a casa seva, vagi on vulgui, i escrigui tot això, en castellà, dividint-ho en capítols o articles. Li pagaré el que vostè demani. El primer article me l'ha de portar avui mateix, abans de les sis de la tarda. Faci el que dic: vostè és tot un periodista.

“Tots els camins duen a Roma”, din **Obres completes. Obra catalana.** p. 732, §3

2-7

Trobada amb Narcís Oller a Puigcerdà.

De camí a Tolosa de Llenguadoc, Fulls 60-63 del Ms. 9210, autògraf. 1909?

(60) ~~74~~

1909

Est just retornat jo a Barcelona, s'enverina la guerra crònica del Marroc. Hi ha possibilitat de que la meua quinta sigui mobilitzada. A casa meua — d'on el meu germà gran ja n'és fora, no podent sofrir la vida que s'hi feia — es produeix un pànic prematur. Escèptic integral, antimilitarista rabios, no creient en Espanya ni en als qui la governen, el meu pare decideix enviar-me a França, a veure venir. Segurament hauria pogut anar-hi amb tota tranquil·litat, perquè no hi havia cap disposició oficial que m'ho privés. Però una de les característiques de casa — on

passaven com normals, tantes coses
extraordinàries — era que les coses
més senzilles, ^{sovint} hi preniem, en canvi,
proporcions anormals. Decidiren que
la meua mare i jo aniríem a
Puigcerdà, com qui va a passar-hi
l'estiu, i allí demanaríem a
Narcís Oller, el famós novel·lista,
— al qual no coneixíem de res els
meus pares, i sols perquè jo era
amic del seu fill Joan i sabíem
que hi passava la calor a casa
d'un cinyat seu, — que ens fes
passar a França. Mentrestant,
el meu pare marxaria sol en
tren, passaria la frontera, i tots
tres ens trobaríem finalment a
Tolosa. La cosa va planejar-se i
fer-se com una veritable cons-
piració, com un capítol de no-
vel·la d'aventures.

La mare i jo sortirem ⁽⁶¹⁾ 75
de Barcelona, més morts que vius,
el 8 d'Agost, probablement, i arribà-
rem a Puigcerdà cap a migdia.
La mateixa tarda vejàrem don Narcís
Oller, que vivia en una casa vella, amb
aire tristot, d'un cunyat sec, a sota de
la vila, en el pla que em sembla en
dijer Bani de la Mala mort. L'astorament
del vell escriptor, al oir el que la meua
mare li demanava, fou extraordinari.
Home agre i de mal geni, encara que
d'un fons boníssim i ingenu, ens escolta-
va amb visible impaciència. Anys
després el vaig tractar força i rebre
molt a casa meua, ja casat, quan
del vell i gloriós escriptor ningú no
en feia cas i els joves - la gent d'
En Josep Carner i els noucentistes i
en Xerxes, més aviat en feien befa.
Jo era, llavors (entre els anys 20 i 30)
l'únic que veia clar al que somi tot-
hom ja pot veure: que Narcís Oller,

tot i la seva manca de gust i de
sentit de l'edició, fou un artista
molt estimable, - ^{menys de} una fotograf fidel
i excepcional del seu temps; i que
la seva obra, inapreciable com a
document, quedari molt més que
la ^{de} tants contemporanis seus que
passaven per genials: per, exemple,
Angel Guimerà.

Quant a voler ens digué que,
per fer el que volíem, no teníem
narferrassa més que llogar un cotxet.
En donà una adreça i, bonament,
se'ns trogué del Tavant.

L'endemà al matí sortíem
de Puigcerdà en una manca de veïcle
estímer, amb una vela quadrada,
de lona blanca, com un toldo, un
parell de cavalls i un cotxer. I comen-
çarem d'enfilarnos tranquil·lament
pel Puy-Morens.

(62) 76

Divinam pel camí, de pro-
visions que d'íiem, i tot hauria anat
com una seda si, un cop al cim
de la muntanya, no ens hagies
sobtat una tempesta pirinenca,
amb un desassall d'aigua i gran
espatec de trous i llamps. La mare
mare, que tenia una imaginació
folletinesca, sempre a punt d'in-
flamar-se, se vene arribat al
Judici Final. El cotxe també
se espantava-se. Jo, que fugia de
morir a l'Àfrica, no estava pas
gens segur de sortir ^{viv} d'allà on
divinam que comença. Ens parírem
en pleu tempesta, en pleu boira,
anedoats a la part de la muntanya,
i quedàrem xops. Arribàrem a
Aix fetr una sopa. I encara poguèrem
agafar un tren de taula, que ens dugué
cap a Tolosa, on ens reunírem amb

el pare — que ja ens esperava
l'estació —, vers les 10 del
vespre.

Narcís Oller havia tingut,
en mig del seu malhumor, la
delirant idea de posar un telegramme
a Folos, pretenint al meu pare.

[Telegramme de l'Oller, datat
el 9 d'agost.]

7

Biblioteca de Catalunya. Fons Gaziol. Ms. 9210 full 62 verso

Text incorporat, amb variants, a "Tots els camins duen a Roma", dins *Obres completes*.
Obra catalana. p. 638

Retrat de 1924

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/6 [Renom]

L'home, per tant és racional només en el sentit de ser l'únic animal completament dominat per la pròpia imaginació i que fa més cas del que somia i creu que del que veu i toca. Credo quia absurdum! ha estat sempre el lema característic de la Humanitat. I en aquest procés de la imaginació que el domina rau el secret de la seva estranya grandesa i, conjuntament, de la seva inguarible misèria.

"Definició de l'home" dins *Obres completes. Obra catalana. Meditacions del desert.* p. 1513 § 1

Retrat de Louise Bernard Larrey, senyora d'Agustí Calvet.

192?(Chalon –sur-Saône, 1895 - Madrid, 1947)

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/6 [El Siglo. Galeria fotogràfica]

Jo no tenia una finalitat concreta. Només la vaga finalitat de viure, d'anar vivint amb tu. No tenia pervindre perquè amb tu tot era present. Ara tot el meu pervindre s'ha condensat en l'aspiració de me rejindre amb mi mateix , que ets tu.

“Notes per a una elegia a Lluïsa”, dins *Obres completes. Obra catalana.* p. 1556, § 5.

Retrat de la biblioteca.1931-1932

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziell 6/7 [Gaspar Sagarra]

[A rel de la requisita, a l'agost de 1936, de tota la biblioteca de Gaziell]

Algú que coneixent l'existència dels meus llibres i el que valien –com a selecció pacient feta durant prop de mig segle, amb compres i tries constants, d'obres en català, castellà, francès, italià, alemany i anglès--, va posar en joc, per fer-se'ls seus, un truc revolucionari.

“Quina mena de gent som”, dins Obres completes. Obra catalana. p. 1408, § 2.

11-13

“Gaziel. Artículos I”

de 31 de març de 1914 a 8 de gener de 1926 (numerats 1 a 681).

Dos quaderns autògrafs llisten els articles de Gaziel i el diari que els va publicar entre 1914 i 1936.

362	Bandes de Carnaval	- La Vanguardia - 12-II-1918	27
363	La biblioteca musical del maestro Pedrell	" 16-II "	
364	El tren carreta	" 19-II "	
365	Lo inolvidable	" 26-II "	
366	El caso de Italia	- Hojas Selectas - N.º de Març "	
367	La incertidumbre	- La Vanguardia - 5-III "	
368	Lo único cierto	" 9-III "	
369	El don de la gracia	" 12-III "	
370	España por la humanidad	" 19-III "	
371	La caja de Pandora	" 26-III "	
372	La descomposición de Rusia	- Hojas Selectas - N.º d'Abri'l "	
373	El general Foch	- La Vanguardia - 2-IV "	
374	Amiens	" 9-IV "	
375	El relieve heroico de Francia	" 16-IV "	
376	El emperador Guillermo juzgado por Iza de Luceroz -I.	" 23-IV "	

Biblioteca de Catalunya Ms. 9212/1 foli 27

12-13

“Gaziel. Artículos II”: “, de 9 gener 1926 a 3 juliol 1936 (numerats de 682 a 940

{ En unes notes velles, salvades del naufragi total dels meus arxius i biblioteca, en 1935, trobo que pel Novembre de 1925 vaig escriure un article, que no arriba a publicar-se, titolat: Canbo y Macià. L'ha perdut. }

{ El número en llapis, posats entre parèntesis, al costat d'una data, indiquen dubtes sobre l'exactitud de la mateixa. }

749 ter. Las sirenas de Occidente. - «El Sol» - 13·I·1927
 749 quarto. Las sirenas de Occidente (final). «El Sol» - 20·I·1927

{ Les notes velles esmentades més amunt, no han permès s'incloure en aquest índex - amb números fixats, - alguns articles que, per descurt, varen escapar-se de la revisora de la col·lecció de LA VANGUARDIA, en 1951, i alguns altres publicats a EL SOL y a AHORA, de Madrid. D'aquests darrers, però, encara falta registrar-ne algun, com per exemple el primer publicat per GAZIEL a AHORA - que per l'Abri'l o al Maig de 1931 - amb el títol de: La botadura de Catalunya. (Retrevir més tard). Cal repassar la col·lecció s'aquell diari madrileny. }

12

Biblioteca de Catalunya. Ms. 9212/2 foli 52 verso

Artículos de "Gaziel" en La Vanguardia - EL SOL Y AHORA

743 - Castilla la buena.- Una hermandad literaria.-	20 - XI - 1926.
744 - Notas marginales.- El Secreto de "Manon".	26 - XI - 1926.
744 bis - Cambo y Maciá (inèdit y perdut).	2 - XII - 1926.
745 - Toma de posición.- Los académicos por Cataluña.-	3 - XII - 1926.
745 bis - Pláticas literarias. Un siglo de novela.	10 - XII - 1926.
746 - Ocho años después.- La futura guerra.-	17 - XII - 1926.
747 - Piezas arqueológicas.- Una cintura fragil.-	24 - XII - 1926.
748 - Tormenta inesperada.- Un rayo pontifical.-	31 - XII - 1926.
749 - París, Roma y Ginebra.- Los dos caminos.-	7 - I - 1927.
749 bis - Las sirenas de Occidente.- «El Sol».-	7 - I - 1927.
750 - Pintura fascista.- Un auto-retrato.-	14 - I - 1927.
751 - Juegos peligrosos.- El auténtico Mah-Jongg.-	28 - I - 1927.
751 bis - Una audición. La copa romántica.- «El Sol».-	28 - I - 1927.
752 - Nueva etapa.- La comedia del desarme.-	4 - II - 1927.
752 bis - Las almas regionales.- «El Sol».-	8 - II - 1927.
753 - Una excepción.- El político que habla.-	(10) 11 - II - 1927.
753 bis - Un discreto refugio.- «El Sol».-	(16) 16 - II - 1927.
754 - Del oficio.- La prensa española.-	18 - II - 1927.
755 - Pláticas literarias.- Un gran superviviente Jorge (?).	25 - II - 1927.
755 bis - Pláticas literarias. ¿Para qué sirven los clásicos? - «El Sol».-	2 - III - 1927.
756 - Un sueño.- La letra y el espíritu.-	4 - III - 1927.
756 bis - La reforma de la Historia.- «El Sol».-	5 - III - 1927.
757 - Paz y Guerra.- La pobre Humanidad.-	11 - III - 1927.
758 - Entre dos silencios.- Cultura y Política.-	18 - III - 1927.
758 bis - Historia pequeña pero interesante.- «El Sol».-	20 - III - 1927.
759 - Post scriptum.- El verdadero arbitro.-	22 - III - 1927.
759 bis - Esquemas. El vestido mental.- «El Sol».-	29 - III - 1927.
760 - Apéndice.- Un debate académico	
I Respuesta a una vaga alusión	
II Contestación a una dolorosa defensa.-	1 - IV - 1927.
761 - Notas de un espectador.- La Conferencia Nacional del Libro.-	9 - IV - 1927.
761 bis - Nuestro tiempo. Gulliver en Lilibut.- «El Sol».-	20 - IV - 1927.
762 - Pláticas literarias.- Como en las leyendas.-	22 - IV - 1927.
762 bis - Pláticas literarias. Un siglo de novela.- «El Sol».-	26 - IV - 1927.
762 ter - Pláticas literarias. Un siglo de novela (continuación).- «El Sol».-	28 - IV - 1927.
763 - Combate o literatura.- Las dos Américas.-	29 - IV - 1927.
763 bis - Pláticas literarias. Un siglo de novela (fin).- «El Sol».-	1 - V - 1927.
764 - Meditaciones.- Un antiguo divorcio.-	6 - V - 1927.
764 bis - Pláticas pictóricas. Murillo en el sótano.- «El Sol».-	13 - V - 1927.
765 - Pequeñeces.- El periódico convencional.-	20 - V - 1927.
765 bis - Una voz de Cataluña.- «El Sol».-	(22) 23 - V - 1927.
766 - Al margen del día.- El arte de hacer locuras.-	27 - V - 1927.
766 bis - La estirpe de España.- «El Sol».-	28 - V - 1927.
766 ter - Nuestro tiempo. Temas contemporáneos.- «El Sol».-	10 - VI - 1927.
767 - Cambio de luna.- De saltador a hortelano.-	15 - VI - 1927.
767 bis - Ciudades meridionales. La cigarrera irónica.- «El Sol».-	17 - VI - 1927.
768 - Controversia ejemplar.- Una lección de tolerancia.-	17 - VI - 1927.
768 bis - Nuestro tiempo. La vida al revés.- «El Sol».-	22 - VI - 1927.
769 - Temas locales.- La ciudad de Mercurio.-	24 - VI - 1927.
770 - Temas locales.- La prensa en catalán.-	1 - VII - 1927.
770 bis - Regionalismo que se cruzan.- «El Sol».-	(17) 18 - VII - 1927.
771 - Para una encuesta.- Que deben leer las mujeres?	28 - VII - 1927.
770 ter - La Precursora.- «El Sol».-	21 - VII - 1927.

Retrat de 1934

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziell 6/7 [A. Ribé]

De manera que Sanxo, tan pràctic, tan materialista, tan sorneguer, no va veure, ni probablement veurà mai l'únic essencial: que ni don Quixot ni cap altre boig de cap mena, de tantes com m'hi ha al món no pot complir la seva absurda prometença. Per on venim a parar que el més ple d'astúcia i el més pràctic és aquí el cavaller guillat, que, tot i menysprear les baixes cobejances del seu escuder, se n'aprofita per a pescar-lo i dur-lo a la seva pròpia dèria. I el més fantàstic dels dos, el veritable boig és el vulgar materialista.

"Quina mena de gent som", dins Obres completes. Obra catalana. p. 1437

Lluisa Calvet i Bernard en pintura de Joaquim Sunyer. 1935

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/7

L'art de Sunyer, com la poesia de Maragall, és directe i transparent, sense a penes fórmula estètica ni una determinada filiació d'escola. És una pintura despullada de tesi i de transcendentalisme, tot al contrari d'una pintura intel·lectual, però intel·ligentíssima.

"La pintura de Joaquim Sunyer", dins *Obres completes. Obra catalana*. p. 1559

16

El pintor Joaquim Sunyer i l'escriptor Gaziell

Barcelona, Avinguda Diagonal. Abril 1946

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziell 6/9

Un dels millors amics que jo he tingut és el pintor Joaquim Sunyer. Poques vegades he sentit tant la mort d'algú, com vaig sentir la seva.

"Quina mena de gent som", dins Obres completes. Obra catalana. p. 1446

17-18

Retrat de 1939

Perfil. A París. 11 juliol 1939

Els escenaris de la nostra cultura i les seves viles sagrades, Atenes, Roma, Florència, París, que ens omplen d'emoció quan els trepitgem com el pelegrí trepitja terra santa, no són res, quantitativament parlant, no compten per a res, econòmicament parlant, no fan por respectuosa a ningú, brutalment parlant, dins del món d'avui dia. És un fet molt greu, en un temps que tota la terra, desvetllada, brunzeix com un vesper i la gent ja està delerosa d'anar-se a córrer pr l'espai planetari, mentre que aquí baix només imperen, conduint imponents masses humanes, la tirania, la tècnica i la força.

“El somni impossible” dins Obres completes. Obra catalana. L'home és tot. p. 1321, §1

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/7

18
Semifrontal

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/7

19-24

Dues fotografies d'Olga Sacharoff

Fotografies (19 i 23) en forma de targeta postal amb imatge i text d' Otho Lloyd, escrit en el dors (21 i 22) i i detalls amb les imatges dels remitents (20 i 24). La parella visqué a Barcelona i ella destacà com a pintora i el marit com a fotògraf.

19
Biblioteca de Catalunya. Fons Gaziel.
Ms. 9232/1 capsa 10 /Sacharoff

20. Detall del digital 19.

Biblioteca de Catalunya Fons Gaziel. Ms. 9232/1 capsa 10 /Sacharoff

Barcelona, le 28 Avril 1940. —

Bien chers amis,

Comment allez-vous ?

— Maintenant que les beaux jours sont là, ne vous sentez-vous pas un irrésistible besoin de "pousser une pointe" vers le Sud ? Nous serions bien heureux de vous revoir enfin, depuis le temps qu'on vous attend !

Voici trois photos dont deux de notre maison que vous connaissez bien, avec Lala, son bien-aimé Dicky et Jeanne Alsina à la table ronde. Mille fleurs espagnoles font en ce moment du jardin une féerie bigarrée. Nous prenons chaque jour nos repas sous la pitosporum qui nous protège du dôme de son feuillage toujours vert.

— L'autre photo je vous l'envoie en souvenir de l'excursion que nous fîmes un dimanche du dernier printemps dans ce charmant hêret en compagnie des Desage et des Tintorer. Nous ne nous doutions guère à ce moment que les événements allaient nous disperser aux quatre coins de l'Europe !.. Mais voyez combien ces paysages de France sont beaux et

2) comme les maisons sont en harmonie parfaite avec la nature !

— Lala travaille d'arrache-pied. Elle a une exposition le 11 Mai aux "Fayans Catalans" et elle a dû tout préparer en 6 semaines, un vrai tour de force. Elle a peint de bien jolies choses et je lui augure un bon succès.

Quant à moi, je suis encore fatigué de l'estomac et du foie. J'espère venir à Paris pour 8 ou 10 jours vers le 20 Mai. Ne serait-il pas possible de s'y rencontrer ?

J'aurais été très heureux de vous voir et que nous puissions bavarder ensemble un peu de tout. — Nous espérons que vous êtes tous en bonne santé et que votre habituel optimisme est soutenu à son diapason par les bonnes nouvelles que le grand fils vous envoie d'Extrême-Orient.

Écrivay-nous n'est-ce pas. Nous pensons et parlons souvent de vous et regrettons toujours que les circonstances nous privent momentanément de jouir de votre amitié comme nous le voudrions.

On vous envoie, ainsi qu'à Louis et à nos très affectueuses pensées, avec notre fidèle souvenir,

Clara & Lala.

23

Biblioteca de Catalunya Fons Gaziel. Ms. 9232/1 caps 10 /Sacharoff

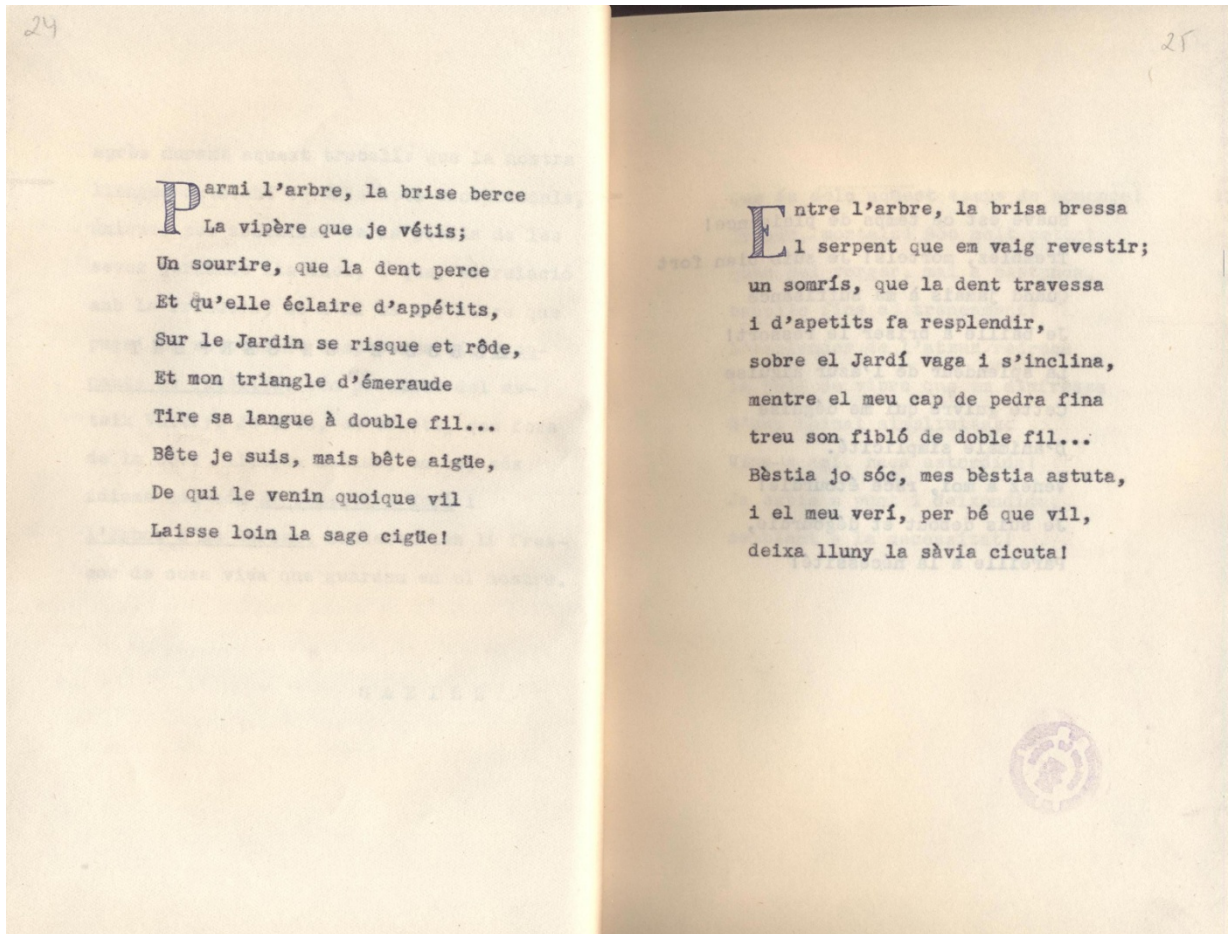

Detall de la fotografia 23.
Olga Sacharoff i Jeanne
Alsina

24
Biblioteca de Catalunya
Fons Gaziel. Ms. 9232/1
caps 10 /Sacharoff

“Esboç d’un serpent”,

de Paul Valery, traducció catalana de Gaziel. Inèdit. Madrid, 1948. Prototipus presentat a la censura que n’impossibilità la publicació.

Biblioteca de Catalunya. Ms. 9226/4 p. 25

[Sobre Paul Valery]

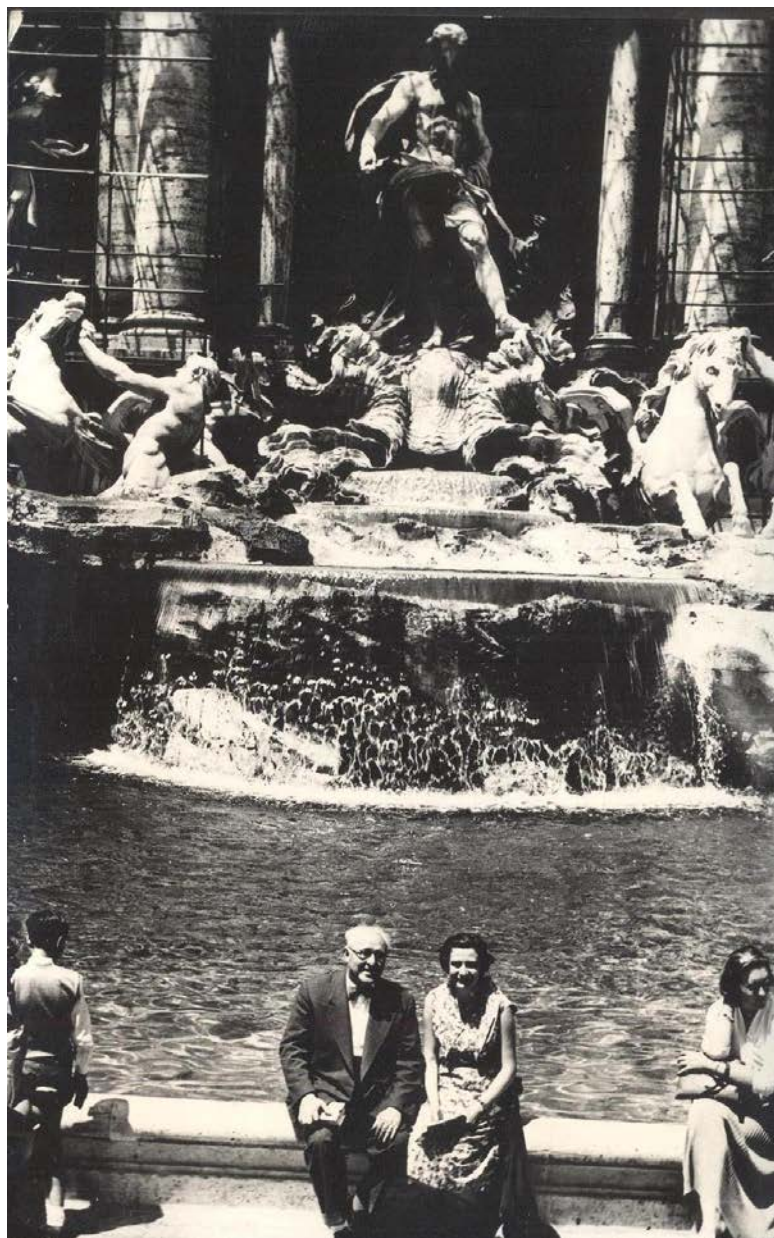
Màgic de l’intel·lecte pur, que fou pensament i sensibilitat en fórmules de poesia exactes i abstruses, com les fórmules matemàtiques d’Einstein.

“Tres definicions de Paul Valéry” dins *Obres completes. Obra catalana*, p. 1509

26

Gaziel i la seva filla Lluisa

Roma, a la font de Trevi. 1956

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/9

L'home que es passeja per Roma amb els nostres metres i quilòmetres habituals, amb els anys i els segles que ens serveixen correntment per a amidar la vida i la història s'hi sent desbordat per totes bandes i en una proporció esfereïdora, com el naufrag perdut dins un oceà de temps, juguina d'onades compostes d'incomptables centúries, de dotzenes de races i pobles, de cultures antagòniques, d'esperits enemics, formant un aiguabarreig que mareja i se us emporta a fons.

"La humanitat és un somni (Roma)" dins *Obres completes*. Obra catalana. p. 1339

A casa de Pere Sacrest.

Trobada d'amics. Estiu 1958 De dreta a esquerra: Gaziell, Josep Maria Cruzet, Josep Pla, Pere Sacrest, Casimir, Glòria i desconegut.

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziell 6/9

[Sobre Josep Maria Cruzet]

[...] *Cruzet era, en efecte, d'una mena excepcional a casa nostra, perquè tot i pensar i sentir, de llavis endins, amb una convicció de catalanitat irreductible, tenia la utilíssima, la difícil virtut de fer sentir, de llavis enfora, la cançó més falaguera i adient a cada interlocutor – sobretot com més antípoda i perillós se li mostrava. Virtut suprema en les situacions d'inferioritat palesa. Ella la posseïa de naixença, com la tenen els diplomàtics autèntics.[...]*

Gaziell "Una flor que val per totes", Biblioteca de Catalunya, . Ms. 9220/1, document 8, full 10, §3

28

Excursió al castell de Tona.

23 abril 1961

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/10

Un altre grup d'amics:

Drets, d'esquerra a dreta Miquel Coll i Alentorn, Joan Torrent i Fàbregas i Agustí Calvet.

Asseguts, de darrera endavant, sra. Torrent, Josep Maria Casacuberta i senyora, Dolors Hostalrich. 1961

Jurat del I premi Sant Jordi

13 de desembre de 1960 a Barcelona, Hotel Colón.

Drets, d'esquerra a dreta: Joan Petit i Montserrat, Joan Fuster, Josep Pla i Joan Pons i Marquès.

Asseguts: Jordi Rubió i Balaguer, Agustí Calvet "Gaziel" i Ernest Martínez Ferrando

Biblioteca de Catalunya Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/10 [Foto Postius]

Agustí Calvet formava part d'una generació molt important: la que se sol anomenar segons generació del Institut d'Estudis. Aquest nucli humà, d'afinitats electives molt notòries, el deganat del qual ostentaria, si visqués, el poeta Guerau de Liost, potser el més gran d'aquest segle, i que ha tingut i té homes de la talla de Francesc Martorell, Ramon d'Abadal, Jordi Rubió, Ramon d'Alòs, Agustí Duran i Sanpere, Ferran Valls i Taberner, Pere Bosch i Gimpera, Josep Carner, Joaquim Folch i Torres ... fins a arribar als més joves, que foren Estanislau Duran Reynals i Agustí Calvet. Aquesta generació ha fet moltes coses, ha treballat infatigablement pel país –infatigablement, amb gran seriositat i sense precedents en un llarguíssim espai de temps--, ha estat un grup que ha fet grans descobriments i ha portat a cap una gran feina, sistemàticament contrastada i sense cap caiguda en l'esperit adotzenat i provincial

Josep Pla. Obra completa, vol. XVII, Retrats de passaport. p. 569 i, en castellà, "Agustín Calvet (Gaziel)" a *Diario de Mallorca*, 1 maig 1964

30-31

Rafael Patxot i Jubert.

Carta. 19 gener 1962.

Genève 19 Gener 1962

N'Agustí CALVET
Barcelona.

Preat Guixolenc:

Rebuda la vostra carta del 7 ct., que comprenc perfectament i us agraesc els sentiments que la inspiren. Jo també us desitjo un Bon Any 1962, amb salut, pau i d'esperit i totalleï de benança.

En Cendrós, de pas per ací, me telefonà per veurem, justament el dimarts passat, diada fatídica, que no rebo, ni puc rebre, absolutament a ningú. Jo en dic la meua diada d'eclipsi, però, orgànicament, és la meua diada de clínica, que'm sostreu a tothom.

Quan me vaig expatriar el 1936, vaig donar tot el meu de Catalunya a la nostra Filla i als nostres Néts; per tant, els immobles que interessen a En Cendrós, no són pas meus, sinó de la nostra Filla Ció, i és amb el seu apoderat que caldrà entendre-se. Per moltes raons, el meu nom no ha d'intervenir, ni sonar, per res, en aquest afer.

Tot l'altre que dieu en la vostra carta està molt bé i jo ja ho he fet. Si heu llegit el meu llibre - encara no nat pel públic - ja veieu que'm despedeixo del Poble Català després d'haver complert amb Catalunya, çò és, haver-li dedicat el millor de la meua vida i de la meua capacitat intel·lectual i medis materials, pròpris i delegats.

La subversió franquista impossibilitava la continuació de la meua Obra cultural. Com executor de la meua cunyada, jo volia realitzar el gran corpus de les Cròniques Catalanes, fonament crític-històric de la nostra renaixença; vaig donar a l'Institut d'Estudis Catalans tots els medis materials per a realitzar-ho, vaig allargar el terme del conveni i augmentar els honoraris d'autor, però la gran Obra quedà truncada, sense ni tant solament poder recobrar ni les proves de les quatre Cròniques que han quedat penjades, ni el llibre d'actes, etc., res absolutament.

Respecte del Cançoner, encara fou pitjor, cívica i moralment.

Amb la mort del Mtre. Pujol, morí el nostre Orfeo Català originari i la realització de l'Obra que ell i jo havíem concebut d'una manera que cap Poble l'hauria tinguda, puix que hauria resultat una veritable obra d'Estat.

La robinada de la "Liberación" agafà els nous dirigents de l'Orfeo, çò que barrejat amb intrusions i vanitats pervingudes, feu que volguessin apoderar-se del que no era llur, una actitud incomprendible, ni justificable, que m'obligà a portar l'Orfeo als Tribunals, i ací tot el material recollert, però no pas el Llibre d'Actes, malgrat saber on l'havia amagat el Mtre. Pujol i, per tant, el que el té.

L'Orfeo me lliurà únicament el Dietari del Secretari Mn. Puntí, en les postremeries de la Junta del primitiu Orfeo Català.

Hi podria afegir la usurpació i robo oficials franquistes del meu Arxiu Geofísic i de la meua Biblioteca especialitzada que jo llegava a Catalunya, per als estudiants de Ciències físico-matemàtiques, i astronòmiques, etc., etc.

La resta d'aquella meua Biblioteca, saquejada i vandàlicament

30

Biblioteca de Catalunya Ms. 9232/1/Patxot

venuda, a profit llur, per els militars espanyols catòlics del Còs
Jurídic Militar, que ocuparen la nostra casa de la Bonanova, també és
ací i se la repartiran els meus Néts, segons les aficions de cada u.

Havent complert amb Catalunya, me vaig expatriar amb tota la Fa-
mília, perquè volia acabar la vellesa en país lliure, visquent entre
Homes lliures i morint Home lliure.

A més d'això, jo no volia que els meus Néts creixessin presida-
ris cívicament d'un dictador militar; ni espiritualment amb la consi-
ciència tancada dintre la gàvia del "noli me tangere" del monopoli
confessional.

La Institució Patxot de Catalunya, acollida a Suïssa, se despedirà
dels literats catalans amb l'Historial Centenari dels Jocs Florals
d'En R. Tassis, guanyador del Premi Patxot en la Festa del Centenari,
a París; com, més tard, emcara que jo sia traspasat, me despediré
dels nostres intellectuals, amb l'Onomasticon Cataloniae, que fa anys
vinc subvenint a l'amcX Prof. Coromines, el primer volum del qual,
crec que encara trigarà dos o tres anys a poder sortir.

I plego perquè la feina és llarga i el fil és prim.

No cal dir que em plaurà molt reveure-os i que m'expliqueu de
quina manera la gent novella, va recollint i afegint el troçam que la
col·lusió pretoriana-eclesiàstica, etc., etc., feu en l'ascensió cultu-
ral de Catalunya.

Amicalment

P. Ruysscher

*La guerra de 1936-1939 ha deixat Catalunya anorreada per una llarga estona. La
més bona fornada d'homes, el millor planter vital que els catalans hem tingut en
molts segles, s'ha perdut del tot.*

"Quina mena de gent som", dins Obres completes. Obra catalana. p. 1398.

Retrat de Sant Feliu de Guíxols.

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/10

*Ai, que n'ets de ben plantada,
amorosa com un niu ,
tan dolça i tan encalmada,
entre la boscúria alada
i el sorral com un caliu:
ai, ciutat de Sant Feliu,
arran de la mar salada!*

Goigs de Sant Feliu. Biblioteca de Catalunya. Fons Agustí Calvet, Ms. 9222/3

Josep Pla i Gaziell a Pals.

1962

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziell 6/10

[...] *Era el que en el sistema de la cultura francesa en diuen un sage. Era, per altra part, una persona que en cap moment s'evadi de la discreció més absoluta, de la prudència i de l'equanimitat més enraonada i tingué una tendència, vertaderament insòlita en aquest país de babaus i d'arrauxats, de presentar les seves passions, que tenia com tothom té, desencarnades de tota temperatura apassionada. Era un d'aquests catalans que, tot i tenir el gust de la comprensió molt cultivat, reaccionen a base del bon sentit permanentment i pensant en l'eficàcia fins a l'extrem que de vegades rompen els nervis d'esperits més brillants i més impremeditats, perquè són indesmuntables.*

Josep Pla. "Agustí Calvet, 'Gaziell'", dins *Obra completa*, vol. XVII, *Retrats de passaport*.

p.769 §1.

Capvespre vora el mar.

12 agost 1963

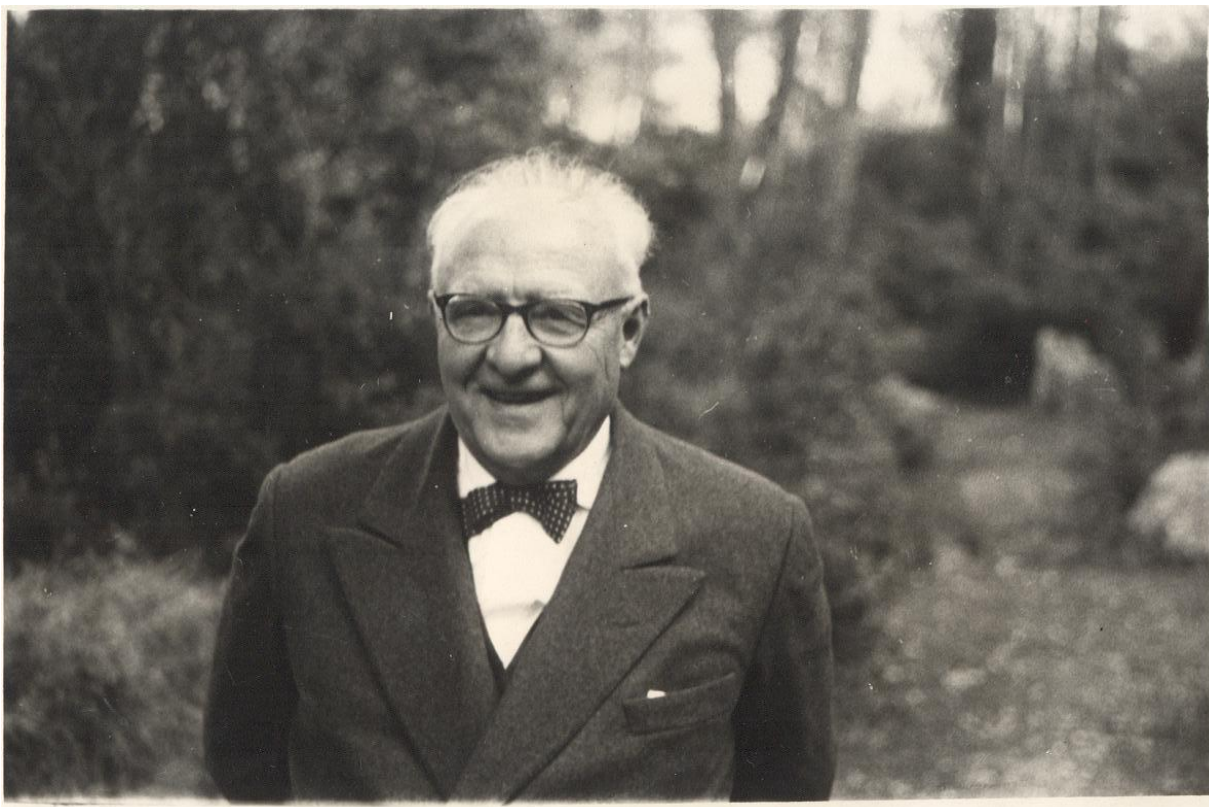
Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/10

La mateixa platja de Sant Feliu, quan encara no ens l'havien esguerrada i malmesa amb el port, era un joiell linial, de tan bé com l'havia traçada durant segles i segles el bes fresc i fonedís de les onades. Era com una catifa de sorra esbandida per l'aigua, ni massa granada ni massa fina, estesa davant mateix de la vila i ben reclosa dins la ferradura dels pujols, que tanquen la menuda badia, entre les puntes de sant Elm i del Molí de les Forques. Feia una ratlla contínua i puríssima, graciosa, com la del llavi femení, tal com només sap marcar-la la mar, ajaçant-se mansament a les riberes sorrenques.

“Sant Feliu de la Costa Brava”, dins *Obres completes*. Obra catalana. p. 360

Retrat de senectut.

1962

Biblioteca de Catalunya. Unitat gràfica. Fons Gaziel 6/10

L'home anònim d'avui, simple molècula d'una massa que cal fer obedient i compacta el tracten també amb la mateixa caritat, donant-li generosament els pensaments que haurà de pensar, els sentiments que haurà de sentir, els llibres que haurà de llegir, les noves que li hauran d'arribar, les excursions i viatges que haurà de fer, els jocs que l'hauran d'entusiasmar, les músiques que haurà d'escoltar i les imatges que haurà d'escollir. I el principi suprem és aquest: l'home és allò que el fan, com els càntirs són el que vol qui maneja l'argila. L'Estat es substitueix al Creador; aquest no ha de fer res més que aportar humilment la pasta; la forma i el contingut ja són cosa de l'altre.

“Impromptu sobre la novel·la”, dins *Obres completes. Obra catalana*. p. 1632